

Ислом Нури

Рукуъ қилганда бош қўтариб, қадларини тўла ростламагунча саждага бормас эдилар. Саждадан бош қўтарсалар, тўғри, текис ўтирмаганча иккинчи саждага бормас эдилар. Ҳар икки ракъатда ўтирганда “Ат-таҳийёт”ни айтардилар, чап оёқларини тўшаб, ўнг оёқларини тиклар эдилар. Намозда «укбатуш-шайтон»дан (яъни болдир ва сонларни тиклаган ҳолда қўлларни ерга тираб ўтиришдан) ва тирсакларни ҳайвонлар каби ерга тўшашдан қайтарардилар. Намозни салом билан тугатар эдилар.

Имом Муслим ривоят қилган ҳадисда Оиша розияллоҳу анҳо шундай дейди: Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам намозни (такбиратул-эхромга) такбир айтиш ва “Алҳамду лиллаҳи роббил алабийн”ни ўқиш билан бошлардилар. Рукуъ қилсалар бошларини кўтариб ҳам, пастга эгиб ҳам юбормасдилар, балки шу икки ҳолатнинг ўртасида қилардилар. Рукуъдан бош қўтарсалар, қадларини тўла ростламагунча саждага бормас эдилар. Саждадан бош қўтарсалар, тўғри, текис ўтирмаганча иккинчи саждага бормас эдилар. Ҳар икки ракъатда ўтирганда “Ат-таҳийёт”ни айтардилар, чап оёқларини тўшаб, ўнг оёқларини тиклар эдилар. Намозда «укбатуш-шайтон»дан (яъни болдир ва сонларни тиклаган ҳолда қўлларни ерга тираб ўтиришдан) ва тирсакларни ҳайвонлар каби ерга тўшашдан қайтарардилар. Намозни салом билан тугатар эдилар.

Рукуъ қилганда бош қўтариб, қадларини тўла ростламагунча саждага бормас эдилар. Саждадан бош қўтарсалар, тўғри, текис ўтирмаганча иккинчи саждага бормас эдилар. Ҳар икки ракъатда ўтирганда “Ат-таҳийёт”ни айтардилар, чап оёқларини тўшаб, ўнг оёқларини тиклар эдилар. Намозда «укбатуш-шайтон»дан (яъни болдир ва сонларни тиклаган ҳолда қўлларни ерга тираб ўтиришдан) ва тирсакларни ҳайвонлар каби ерга тўшашдан қайтарардилар. Намозни салом билан тугатар эдилар.

Ислом Нури

Имом Бухорий ривоят қилган ҳадисда Абу Хумайд ас-Соъидий розияллоҳу анҳу айтади: Кўрдимки, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам (намозда такбиратул-эхромга) такбир айтганларида икки қўлларини икки елкалари баробарида кўтарар эдилар. Рукуъ қилганларида икки қўлларини икки тиззаларига маҳкамлардилар, сўнг орқаларини бир текис букардилар. Бошларини (рукуъдан) кўтарганларида қад ростлаб турардилар, ҳатто умуртқанинг ҳамма суяклари ўз ўрнига қайтарди. Сажда қилганларида икки қўлларини тўшамаган ва (ёнларига) қисмаган ҳолда кўярдилар ва икки оёқлари бармоқларининг учини қиблага қаратардилар. Икки ракъъатдан кейин ўтирсалар чап оёқларига ўтириб, ўнг оёқларини тиккалардилар. Охирги ракъъатда ўтирсалар чап оёқларини (ўнг оёқлари остидан) олдинга чиқариб, ўнг оёқларини тиккалардилар ва думбаларига ўтирардилар.

Имом Бухорий ривоят қилган ҳадисда Абу Хумайд ас-Соъидий розияллоҳу анҳу айтади: Кўрдимки, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам (намозда такбиратул-эхромга) такбир айтганларида икки қўлларини икки елкалари баробарида кўтарар эдилар. Рукуъ қилганларида икки қўлларини икки тиззаларига маҳкамлардилар, сўнг орқаларини бир текис букардилар. Бошларини (рукуъдан) кўтарганларида қад ростлаб турардилар, ҳатто умуртқанинг ҳамма суяклари ўз ўрнига қайтарди. Сажда қилганларида икки қўлларини тўшамаган ва (ёнларига) қисмаган ҳолда кўярдилар ва икки оёқлари бармоқларининг учини қиблага қаратардилар. Икки ракъъатдан кейин ўтирсалар чап оёқларига ўтириб, ўнг оёқларини тиккалардилар. Охирги ракъъатда ўтирсалар чап оёқларини (ўнг оёқлари остидан) олдинга чиқариб, ўнг оёқларини тиккалардилар ва думбаларига ўтирардилар.

Имом Бухорий ривоят қилган ҳадисда Абу Хумайд ас-Соъидий розияллоҳу анҳу айтади: Кўрдимки, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам (намозда такбиратул-эхромга) такбир айтганларида икки қўлларини икки елкалари баробарида кўтарар эдилар. Рукуъ қилганларида икки қўлларини икки тиззаларига маҳкамлардилар, сўнг орқаларини бир текис букардилар. Бошларини (рукуъдан) кўтарганларида қад ростлаб турардилар, ҳатто умуртқанинг ҳамма суяклари ўз ўрнига қайтарди. Сажда қилганларида икки қўлларини тўшамаган ва (ёнларига) қисмаган ҳолда кўярдилар ва икки оёқлари бармоқларининг учини қиблага қаратардилар. Икки ракъъатдан кейин ўтирсалар чап оёқларига ўтириб, ўнг оёқларини тиккалардилар. Охирги ракъъатда ўтирсалар чап оёқларини (ўнг оёқлари остидан) олдинга чиқариб, ўнг оёқларини тиккалардилар ва думбаларига ўтирардилар.

Ислом Нури

Имом Муслим ривоят қилган ҳадисда Зубайр розияллоҳу анҳу шундай деди: Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи ва саллам намозда ўтирсалар, чап оёқларини (ўнг) сон ва болдирлари орасига қўйиб, ўнг оёқларини ётқизардилар. Чап қўлларини чап тиззалари устига, ўнг қўлларини эса ўнг сонлари устига қўярдилар ва (ўнг қўл) кўрсаткич бармоқлари билан ишора қилардилар.

Шарҳ:

Намозхон биринчи ташаҳхудда ўтирганида ўнг оёғини тиклаб, чап оёғи устига “ифтирош” қилиб ўтиради. Уч ё тўрт рақъатлик намозларда иккинчи ташаҳхудда ўтирганида «Таваррук» қилиб – яъни, ўнг оёқ қадамини тиклаб, чап оёқни ўнг оёқ остидан ўтказиб, думбаси билан ўтиради. Бу ҳадисларнинг зоҳирий маъноси ва Пайғамбар соллаллоҳу алайҳи ва саллам қилганлари. Бироқ, имом Абу Ҳанифа роҳматуллоҳи алайҳи мазҳабларида тўртинчи рақъатдан кейин ҳам худди иккинчи рақъатдан кейин ўтиргандай ўтиради, дейилади.

Бугунги дарсдан олинadиган фойдалар:

1. Саломдан аввал ташаҳхудга ўтириш намоздаги рукнлардан биридир.
2. Биринчи ташаҳхудга ўтирганда ўнг оёқни тиклаб, чап оёқ устига ифтирош қилиб ўтирилади. Иккинчи ташаҳхудда «таваррук» қилиб ўтириш суннат.